

YHDISTYNEIDEN KANSAKUNTIEN YMPÄRISTÖKOKOUS UNEAN VIIDES ISTUNTO VIRTUAALISESTI 22.–23.2.2021; VALTUUSKUNNAN ASETTAMINEN

Yhdistyneiden kansakuntien ympäristökokous UNEAn taustaa

Yhdistyneiden kansakuntien (YK) ympäristöohjelma UNEP (United Nations Environment Programme) perustettiin vuonna 1972 Tukholmassa. Ympäristöohjelman tehtävänä on edistää ympäristöllisesti kestävästä kehityksestä YK-järjestelmässä sekä toimia ympäristön tilan puolesta-puhujana. Ohjelmalla on tärkeä normatiivinen rooli kansainvälisessä ympäristöyhteistyössä. Työ pohjautuu kansainvälisoikeudellisiin instrumentteihin ja ympäristöohjelman tuottamaan arviointityöhön. UNEP tarjoaa sopimussihteeristöpalveluja useille monenvälisille ympäristösopimuksille ja tieteellisille paneeleille sekä antaa tukea kansainvälisten ympäristösopimusten täytäntöönpanossa. Ympäristöohjelmalla on myös keskeinen rooli neuvotellessa uusia kansainvälisiä ympäristösopimuksia ja toimenpideohjelmia. Ohjelman käytännön työ kehitysmaissa pohjautuu alueelliselle yhteistyölle ja maatasolla se toimii osana YK-järjestöjen maatiimejä.

YK:n yleiskokous vahvisti vuonna 2013 ympäristöohjelman hallintoneuvoston nimen vaihtamisen YK:n ympäristökokous UNEAksi (United Nations Environment Assembly). YK:n ympäristökokous UNEAn jäseniä ovat kaikki YK:n jäsenmaat.

Suomi on ollut YK:n ympäristöohjelman vankka tukija. Suomen yleisrahoitus UNEPille vuonna 2020 oli 2,5 miljoonaa euroa. Lisäksi 2020 maksettiin ylimääräinen 3 MEUR tuki UNEPin biodiversiteetti-alaohjelmalle.

Kokouksen sisältö

YK:n ympäristökokouksen viides istunto (UNEA-5) järjestetään kahdessa osassa. Ensimmäinen osa järjestetään virtuaalisesti 22.-23.2.2021 ja toinen osa on suunniteltu järjestettävän fyysisesti helmikuussa 2022. Virtuaalikokousta edeltävällä viikolla 15.-16.2.2021 järjestetään Avoin pysyvien edustajien komitean kokous (Open-ended Committee of the Permanent Representatives, OECPR), jossa käydään UNEA-5-kokousta valmistelevat virkamiesneuvottelut.

UNEA-5-kokouksen teemaksi on valittu: ”Strengthening actions for nature for achieving the Sustainable Development Goals.” Teeman avulla voidaan tuoda lisänäkyvyyttä luonnonsuojelun ja ennallistamisen vauhdittamiseen sekä luontopohjaisten ratkaisujen hyödyntämiseen kestävästä kehityksestä tavoitteiden saavuttamiseksi. UNEA-5 on myös tärkeä mahdollisuus keskustella vihreästä jälleenrakennuksesta ja elpymisestä koronapandemian jälkeen. Virtuaali-UNEA:ssa 2021 käydään ministeritason keskusteluja teemasta: Contribution of the environmental dimension of the sustainable development to building resilient and inclusive post-pandemic world.

Lisäksi virtuaali-UNEA:ssa 2021 käsitellään UNEPin keskipitkän aikavälin strategian 2022-2025 ja UNEPin työohjelman 2022-2023 hyväksyntää. Varsinaiset päätöslauselneuvottelut järjestetään vasta fyysisessä UNEA:ssa 2022.

Virtuaali-UNEAssa on pyrkimyksenä myös hyväksyä suppeat poliittiset viestit, joissa korostetaan luonnon monimuotoisuuden ja ympäristön tilan merkitystä ihmisten terveydelle ja tulevien pandemioiden ehkäisylle. Lisäksi huomioidaan kestävä kulutuksen ja tuotannon sekä kemikaali- ja jätehallinnon merkitys kestävä kehityksen saavuttamiseksi ja UNEPin rooli ympäristö-asioiden johtavana tahona YK-järjestelmässä. Viesteissä kannustetaan myös sopimaan biodiversiteettiä sekä kemikaaleja ja jätteitä koskevista 2020 jälkeisistä tavoitteista.

Suomen valtuuskunta

Tarkoituksena on, että valtioneuvosto asettaisi kokoukseen valtuuskunnan, jonka puheenjohtajaksi nimettäisiin ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen. Valtuuskunnan varapuheenjohtajiksi nimettäisiin suurlähettiläs Erik Lundberg Suomen Kenian suurlähetystöstä sekä yksikön päällikkö Annika Lindblom ympäristöministeriöstä.

Valtuuskunnan muiksi jäseniksi nimettäisiin hallinto- ja kansainvälisten asiain johtaja Ismo Tiainen, neuvotteleva virkamies Marjaana Kokkonen ympäristöministeriöstä, erityisasiantuntija Aino Lipsanen ympäristöministeriöstä, erityisasiantuntija Taru Savolainen ympäristöministeriöstä, ministerin erityisavustaja Riikka Yliluoma ympäristöministeriöstä, viestintäpäällikkö Riikka Lamminmäki ympäristöministeriöstä, pysyvän edustajan sijainen Essi Raitala Suomen Kenian suurlähetystöstä, ulkoasiainsihteeri Maria Forslund ulkoministeriöstä, kehityspolitiikan neuvonantaja Outi Myatt-Hirvonen ulkoministeriöstä, ulkoasiainsihteeri Sofie Sandström Suomen pysyvästä edustustosta YK:ssa, harjoittelija Sami Syrjälä Suomen Kenian suurlähetystöstä, ohjelmapäällikkö Anne Tarvainen WWF Suomesta ja kestävä kehityksen asiantuntija Jenni Kauppila YK-liitosta.

Toimivalta

Valtioneuvoston ohjesäännön 3 §:n 7 kohdan mukaan valtioneuvoston yleisistunto käsittelee ja ratkaisee valtuuskunnan asettamisen kansainvälistä kokousta varten, kun asia koskee useampaa kuin yhtä ministeriötä eikä asia kuulu tasavallan presidentin ratkaistavaksi. Kokouksen merkittävyys ja odotettavat lopputulokset eivät ole luonteeltaan sellaisia, että valtuuskunnan asettaminen edellyttäisi tasavallan presidentin päätöstä. Edellä esitetyn johdosta esitetään, että valtioneuvosto asettaa Suomen valtuuskunnan Yhdistyneiden kansakuntien ympäristökokous UNEAn viidenteen istuntoon.